

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D.,
ve věci

žalobkyně: A. V., narozena X
bytem X
zastoupena Mgr. Věrou Novákovou, advokátkou
sídlem Vrchlického 802/46, 460 14 Liberec

proti
žalovanému: Český báňský úřad,
sídlem Kozí 748/1, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. SBS 02066/2020/ČBÚ-23,
takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. SBS 02066/2020/ČBÚ-23, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území kraje Ústeckého (dále jen „obvodní báňský úřad“) ze dne 13. 12. 2019, č. j. SBS 25220/2018/OBÚ-04/5. Tímto rozhodnutím obvodní báňský úřad shledal žalobkyni vinnou z přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“), jehož se žalobkyně dopustila tím, že dne 30. 6. 2018 v ranních hodinách vědomě a úmyslně neoprávněně vnikla s dalšími účastníky akce „KLIMAKEMP 2018“ do důlního díla – lomu Bílina, na rypadlo K 10000/K74 organizace Severočeské doly a. s., IČO: 49901982, kde je vykonávána obvodním báňským úřadem řádně povolená hornická

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

činnost a kam je vstup zakázán. Za spáchání uvedeného přestupku obvodní báňský úřad podle § 40a odst. 3 písm. a) horního zákona a v souladu s § 35 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“) uložil žalobkyni pokutu 15 000 Kč a současně jí uložil též povinnost uhradit náklady řízení 1 000 Kč. Žalobkyně se v žalobě zároveň domáhala toho, aby soud zrušil také zmíněné rozhodnutí obvodního báňského úřadu a uložil žalovanému povinnost nahradit žalobkyni náklady soudního řízení.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně namítala, že došlo k zániku odpovědnosti za přestupek uplynutím promlčecí doby. Uvedla, že přestupek byl spáchán dne 30. 6. 2018, obvodní báňský úřad neučinil oznámení o zahájení řízení, které by přerušilo běh promlčecí doby a jako první úkon v řízení vydal dne 14. 1. 2019 příkaz. Žalobkyně proti tomuto příkazu podala včasný odpor, čímž došlo k jeho zrušení. Podle žalobkyně má účinky standardního meritorního rozhodnutí, včetně přerušení běhu promlčecí doby, pouze příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, a tím se stal pravomocným a vykonatelným. S názorem žalovaného, že pokud se příkaz v řízení z moci úřední, který byl prvním úkonem v takovém řízení, podáním odporu ruší, neoznamuje se poté zahájení řízení, protože funkci tohoto oznámení plní zrušený příkaz, žalobkyně nesouhlasila. K závěru, podle něhož by jednoletá doba počala běžet doručením příkazu, žalobkyně namítala, že by se jednalo o nepřípustnou analogii rozšiřující podmínky promlčení v neprospěch obviněného, pokud přisuzuje příkazu z hlediska účinků přerušení běhu promlčecí doby zároveň povahu oznámení o zahájení řízení i rozhodnutí o uznání viny. Jakákoli hmotněprávní analogie v neprospěch obviněné osoby je podle žalobkyně v oblasti trestního práva i v rovině správního trestání nepřípustná. Na podporu svého názoru, že příkaz, proti němuž byl podán odpor, nepřerušuje běh promlčecí doby, odkázala žalobkyně na komentář k zákonu o odpovědnosti za přestupky a na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 12. 2019, č. j. 20 A 4/2019-72.
3. V předmětné věci rozhodnutí o vině, které by mohlo mít účinky přerušení promlčení podle § 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky, bylo dle žalobkyně učiněno až dne 13. 12. 2019. Z uvedeného žalobkyně dovodila, že v jednoleté promlčecí době, která počala plynout dne 1. 7. 2018, nenastala žádná okolnost, jež by běh promlčecí doby přerušila nebo stavěla, a v dané věci tak ke dni 1. 7. 2019 zanikla odpovědnost za přestupek. Podle žalobkyně tak měl žalovaný řízení zastavit podle § 86 odst. 1 písm. h) zákona o odpovědnosti za přestupky.
4. Žalobkyně dále namítala, že shromážděné podklady neumožňovaly správnímu orgánu vydat ve věci meritorní rozhodnutí o uznání viny žalobkyně. Na jejich základě nebylo možné konstruovat jakýkoliv ucelený skutkový děj ve vztahu k žalobkyni jako obviněné osobě, ani řadu údajně přitěžujících okolností, spočívajících v jednání, kterého se měla žalobkyně na místě dopustit. Správní orgán měl k dispozici toliko kusé úřední záznamy o místě a čase zajištění obviněné a dále obecné podklady, z nichž nebylo možné činit jakékoliv závěry o jednání obviněné osoby, natož dovozovat ten nejvyšší možný stupeň společenské škodlivosti předmětného skutku. Ze shromážděných podkladů rovněž nevyplývá, že by jednání žalobkyně bylo mimořádně nebezpečné.
5. Žalobkyně považovala postup obvodního báňského úřadu za rozporný s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, ze které vyplývá, že úředním záznamem a Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

oznámením o přestupku nelze ve správním řízení samostatně provádět dokazování, tyto slouží jen jako podklad k provádění dokazování. K tomuto odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 3 As 231/2017-49, ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 60/2016-30, ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008- 115, a ze dne 9. 9. 2010, č. j. 1 As 34/2010-73. Podotkla, že správní orgán je povinen vyhledávat a opatřovat si důkazy a podklady pro své rozhodnutí, avšak ve správním řízení nebylo provedeno žádné dokazování, ani výsledkem svědků či přehráním videozáznamu.

6. Dále žalobkyně uvedla, že již v průběhu řízení se hájila tím, že se na místě nacházela nikoli jako aktivistka, ale jako novinářka. Konstatovala, že novinářská profese je chráněna čl. 17 Listiny základních práv a svobod a má za to, že jakýkoliv postih novináře, který se na místě nacházel z důvodu výkonu své profese, by byl v rozporu s tímto ústavně zaručeným právem. Dodala, že motivací klimatického hnutí a natáčení reportáže byla dlouhodobá ochrana veřejného zájmu – konkrétně lidského života, zdraví, majetku, veřejných rozpočtů, životního prostředí a klimatu, neboť to vše prokazatelně a v masovém měřítku poškozuje spalování hnědého uhlí, které se ve velkolomu Bílina těží.
7. Namítala, že pokud žalovaný deklaroval, že se nebude zabývat motivací žalobkyně, tedy námitkami co do legitimacy jejího počínání, nemohl tak dospět ke správnému závěru ohledně vyhodnocení materiálního znaku přestupku. Zopakovala, že na místě protestu se nacházela jako novinářka, a to jako zástupkyně média, které se klimatickým tématům a klimatickému hnutí jako jedno z mála v České republice věnuje soustavně a legitimita cílů přinést zprávu o klimatickém protestu se v tomto ohledu s legitimitou protestu samotného prolíná.
8. Uvedla, že žalovaným tvrzené ohrožení života a zdraví je nepodložené, neodůvodněné a neprokázané. A i kdyby bylo prokázáno, že jednáním kladeným jí za vinu ohrozila sama sebe, nemůže jí být taková okolnost jakkoli kladena k tíži, jelikož sebeohrožení či sebepoškození nelze v právním řádu České republiky sankcionovat. Žalobkyně jako novinářka aktivisty v průběhu jejich protestu pouze doprovázela a účastníci protestu byli jištěni lany a měli přílby. Rovněž ohrožení zaměstnanců dolu z provedeného dokazování nijak nevyplývá. K uváděné možnosti spuštění stroje v průběhu pobytu aktivistů na něm uvedla, že není zřejmé, jak by toto mohlo nastat v příčinné souvislosti s jejím jednáním a jak by to mohlo být přičítáno k její tíži a v řízení ani nebylo prokázáno, že by se o toto žalobkyně jakkoli pokoušela. Univerzální konstatování žalovaného, že při vniknutí nepovolaných osob na rypadlo nelze vyloučit žádný potenciálně nebezpečný následek, lze dle žalobkyně uvést u jakékoliv skutečnosti, nicméně správní orgány jsou oprávněny přičítat k tíži, jen skutkové okolnosti, které nastaly v příčinné souvislosti se zaviněným jednáním žalobkyně. Z hlediska proporcionality to pak byl naopak klimatický protest, který se uskutečnil v zájmu ochrany života a zdraví, přičemž podle žalobkyně v žádném případě nebyl hrozícím nebezpečím klimatické krize neadekvátní. Podotkla, že by se nejednalo o první případ, kdy by byl takový protest příslušnými orgány shledán legitimním, a že odmítavý postoj k pokračující těžbě hnědého uhlí je v souladu s cíli mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Protestující se snažili upozornit na změny klimatu i s odkazem na ústavně zaručené právo na příznivé životní prostředí podle čl. 35 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, právo na svobodu projevu podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod a právo na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod. Závěrem dodala, že počínání účastníků protestu bylo legitimní, kdy naopak nevykazovalo potřebný stupeň společenské škodlivosti ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

9. Žalobkyně dále uvedla, že uložený trest na samé horní hranici zákonné sazby považuje za nepřiměřený a nedůvodný. V odvolání uvedla řadu okolností, které měl žalovaný hodnotit ve vztahu k povaze a závažnosti přestupku a co do polehčujících okolností. Správní orgán rovněž ve výši uložené sankce nijak nezhodnotil okolnost, že oproti vydanému příkazu nebyl prokázán znak organizované skupiny. Do rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se tato skutečnost nijak neprojevila, a žalovaný na tuto námitku nereagoval. Dle žalobkyně lze za přítěžující okolnost považovat předchozí postih za přestupek, jiné, žalovaným uvedené, přítěžující okolnosti nebyly prokázány a jsou založeny na nepodložených úvahách žalovaného. Konstatovala, že nespáchala nic, co by opravňovalo správní orgán k uložení trestu při horní hranici zákonné sazby. Dovodila, že dokumentovaný protest se svou povahou blížil podmínkám krajní nouze ve smyslu § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky a samotné žalobkynino jednání pak přípustnému riziku dle § 27 zákona o odpovědnosti za přestupky. Dle názoru žalobkyně nemůže na základě výše uvedených okolností uložený správní trest obstát.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný ve svém vyjádření nejprve uvedl, že žalobní námitky jsou shodné s námitkami uplatněnými žalobkyní proti příkazu vydanému obvodním báňským úřadem i s námitkami uplatněnými v odvolání a odkázal na odůvodnění rozhodnutí obvodního báňského úřadu a na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.
11. K námitce zániku odpovědnosti za přestupek uplynutím promlčení doby žalovaný nejprve shrnul právní úpravu týkající se promlčecí doby a uvedl, že příkaz, jenž je vydán jako první úkon ve věci podle § 90 odst. 1 a § 150 správního řádu, má dvojí povahu. Jednak představuje nepravomocné meritorní rozhodnutí a jednak supluje oznámení o zahájení řízení, neboť obsahuje veškeré náležitosti § 46 odst. 1 správního řádu. Z § 150 odst. 3 správního řádu podle žalovaného jednoznačně vyplývá, že podáním odporu se příkaz ruší, ale v řízení se ze zákona pokračuje. Poněvadž právní řád neumožňuje správnímu orgánu za této situace (znovu) zahájit správní řízení, zrušený příkaz nutně nahrazuje oznámení o zahájení řízení. Žalovaný proto trval na tom, že nová promlčecí doba počala běžet dnem 17. 1. 2019 a uplynula dnem 17. 1. 2020. K jejímu uplynutí však nedošlo, protože obvodní báňský úřad vydal dne 13. 12. 2019 rozhodnutí č. j. SBS 25220/2018/OBÚ-04/5, které bylo žalobkyni doručeno dne 27. 12. 2019. Rovněž nespátroval oporu pro tvrzení žalobkyně v jejím odkazu na rozsudek KS v Ostravě a na komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. Podle žalovaného tedy nedošlo k zániku odpovědnosti za přestupek v důsledku uplynutí promlčecí doby.
12. Za nedůvodnou označil žalovaný také námitku neprokázání přestupku, jelikož v rozhodnutí obvodního báňského úřadu je jasně specifikováno jednání žalobkyně a jsou zde uvedeny všechny skutečnosti týkající se předmětného skutku, jakož i následek tohoto jednání specifikovaný místem a časem. Dle žalovaného bylo spáchání přestupku jednoznačně prokázáno a nebylo třeba provádět další důkazní kroky. Uvedl, že si žalobkyně protiřečí, když na jedné straně tvrdí, že jí přestupek nebyl prokázán, přičemž na druhé straně popisuje, jak k přestupku došlo a hájí jeho spáchání svými pohnutkami. Právo obsadit rypadlo nemá ani aktivista ani novinář, který chce pořídit reportáž; zákon pro tyto osoby žádné výjimky nestanoví. Žalovaný uvedl, že žalobkyně měla možnost předkládat důkazy k prokázání skutkového stavu svědčícího v její prospěch, této možnosti však nevyužila a nařízenému ústnímu jednání se nedostavila. Skutečnost, že přestupek spáchala sama, potvrzovala v průběhu řízení tím, že prohlašovala, že se na místě nacházela jako

novinářka. Námitku neprokázání přestupku namítala až v nyní podané žalobě. U úředního záznamu o zajištění osoby ze dne 1. 7. 2018 je zcela zřejmé jakým způsobem a kde byla žalobkyně v lomu Bílina zajištěna. Dále z úředního záznamu vyplývá, že žalobkyně na otázky vrchního inspektora odpověděla, že si je vědoma, že svým jednáním porušila ustanovení § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona, ale není si vědoma porušení ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 251/2016 Sb.

13. Žalovaný za nedůvodnou označil také námitku nenaplnění materiální stránky přestupku. Společenská nebezpečnost jednání žalobkyně spočívala v možnosti ohrožení života a zdraví nejen žalobkyně, ale i dalších přítomných aktivistů, jakož i zaměstnanců organizace Severočeské doly a. s., a v neposlední řadě rovněž ve vynuceném odstavení veškeré těžební technologie. Za bezpředmětné považoval argumenty žalobkyně, že sebeohrožení a sebepoškození není trestné. K tomu žalovaný uvedl, že k nápravě škod způsobených k sebepoškození jsou vynakládány nemalé prostředky. Skutečnost, že sama žalobkyně vylezla na nejvyšší část rypadla, tedy do míst, kde neměla co dělat, je sama o sobě dostatečným naplněním materiálního znaku přestupku. Žalovaný nesouhlasí ani s tvrzením, že se jednalo o nenásilný otevřený protest. Chování aktivistů bylo prováděno skrytě, neohlášeně, když v ranních hodinách vnikli na rypadlo a byli si vědomi toho, že jejich přítomnost na rypadle je v rozporu s právními předpisy.
14. K námitce nepřiměřenosti trestu žalovaný uvedl, že se žalobkyně dopustila přestupku již v minulosti a příkazem OBÚ ze dne 22. 8. 2017, č. j. SBS 25451/2017/OBÚ-04/1, jí byl uložen mírný trest napomenutí, proti kterému nepodala odpor. Tento trest však nesplnil účel a neodradil žalobkyni od opakování přestupku. Postup žalovaného byl správný, když zohlednil předchozí mírné napomenutí a ve svém rozhodnutí přihlédl k závažnosti přestupku, ke způsobu jeho spáchání, k následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán, přičemž neshledal důvody ke zmírnění uložené sankce. Rovněž se neztotožnil s názorem žalobkyně, že se její jednání blížilo podmínkám jednání v krajní nouzi, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2016, č. j. 9 As 234/2016-27, a dodal, že hornická činnost v lomu Bílina je prováděna na základě správního povolení. Za nepřipadný označil odkaz žalobkyně na § 27 zákona o některých přestupcích upravující přípustné riziko, neboť dle žalovaného jednání žalobkyně znaky přípustného rizika nenaplnilo. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Posouzení věci soudem

15. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.
16. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

17. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
18. Nejprve se soud zabýval otázkou, zda došlo k zániku odpovědnosti žalobkyně uplynutím promlčecí doby.
19. Podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona platí, že *„fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoprávněně vnikne do důlního díla nebo do území, ve kterém je vykonávána hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem nebo do poddolovaného území, kam je vstup zakázán.“* Za tento přestupek se podle § 40a odst. 3 písm. a) téhož zákona uloží pokuta do výše 15 000 Kč.
20. Z § 29 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky vyplývá, že *„[o]dpovědnost za přestupek zaniká uplynutím promlčecí doby.“* Podle § 30 téhož zákona *„[p]romlčecí doba činí a) 1 rok, nebo b) 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč.“*
21. Podle § 31 odst. 1 věty první zákona o odpovědnosti za přestupky platí, že *„[p]romlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku; dnem spáchání přestupku se rozumí den, kdy došlo k ukončení jednání, kterým byl přestupek spáchán.“* Z § 32 odst. 2 téhož zákona přitom plyne, že *„[p]romlčecí doba se přerušuje a) oznámením o zahájení řízení o přestupku a b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným, přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová.“*
22. Z § 86 odst. 1 písm. h) zákona o odpovědnosti za přestupky vyplývá, že *„[s]právní orgán usnesením zastaví řízení, jestliže odpovědnost za přestupek zanikla.“*
23. V rozsudku ze dne 17. 9. 2021, č. j. 5 As 75/2019-24, Nejvyšší správní soud konstatoval, že příkaz, proti kterému byl podán odpor, nelze považovat za rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným, takovým příkazem však bylo obviněnému oznámeno zahájení řízení ve smyslu § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky (viz bod 26). Stejný právní názor vyplývá také z rozsudku ze dne 7. 4. 2021, č. j. 8 As 109/2020-44, v němž Nejvyšší správní soud opět výslovně uvedl, že příkaz představuje oznámení o zahájení řízení, a přerušení běhu promlčecí doby se tedy váže na jeho doručení. Obdobný závěr obsahuje rozsudek ze dne 7. 10. 2020, č. j. 3 As 48/2018-43.
24. Lze shrnout, že smyslem příkazu jako prvního úkonu v řízení je jednak vyslovení viny obviněného (podmíněné tím, že nebude podán odpor), a jednak samotné sdělení obviněnému, že došlo k zahájení řízení o přestupku. Teprve doručením příkazu se obviněný dozvídá, že je proti němu vedeno řízení o přestupku, a v tomto smyslu je tedy příkaz oznámením o zahájení řízení. Také komentářová literatura hovoří ve prospěch názoru, že *„pokud je příkaz prvním úkonem v řízení, tak by se počátek nové promlčecí doby měl odvíjet od okamžiku, kdy se obviněný z přestupku s příkazem seznámil (tedy, kdy se dostal do jeho právní sféry)“* (srov. JEMELKA, L. VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2020. cit. dle Beck-online, § 32). Posuzování běhu promlčecí doby v případech, kdy byl příkaz prvním úkonem v řízení, se tedy má opírat o § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky. Tím spíše v situaci, kdy je proti příkazu podán odpor, kterým se příkaz (coby rozhodnutí o vině) ze zákona ruší (§ 150 odst. 3 správního řádu) a zůstává pouze oznámením o zahájení řízení, nelze vyvodit jiný závěr, než že okamžikem přerušení

běhu promlčecí doby je doručení příkazu ve smyslu § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky.

25. V daném případě přitom nelze argumentovat, že soud má s ohledem na zásadu in dubio mitius přistoupit k výkladu příznivějšímu pro pachatele přestupku. Ač by totiž v posuzované věci byla pro žalobce příznivější aplikace § 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky, je zřejmé, že v jiných případech tomu může být naopak. Zákon a jeho ustálený výklad přitom musí v této otázce vzhledem k zásadě právní jistoty směřovat k jednoznačnému závěru. Z úvah o dopadech obou řešení navíc, ač na rozdíl od posuzovaného případu, vyplývá, že většinově příznivější je pro pachatele právě aplikace § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky, neboť takový výklad brání tomu, aby si správní orgány „prodlužovaly“ lhůtu k projednání přestupku vydáváním příkazů těsně před jejím uplynutím, nebo nevyvíjely dostatečnou snahu příkaz řádně doručit. Zároveň zajišťuje, že se obviněný z přestupku o tom, že je proti němu vedeno řízení o přestupku (a že v něm byl příkazem shledán vinným), dozví ještě před uplynutím promlčecí doby (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2022, č. j. 6 As 305/2021-37, bod 22).
26. Ze správního spisu soud zjistil veškeré podstatné skutečnosti, které měly vliv na posouzení běhu promlčecí doby dle výše prezentovaných závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu, které zdejší soud sdílí. Za počátek běhu promlčecí doby je v tomto případě podle § 31 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky považován den 1. 7. 2018, tedy den následující po dni, kdy byl spáchán přestupek (30. 6. 2018). Od tohoto dne započal běh jednoleté promlčecí doby, neboť se nejednalo o přestupek, za nějž je možné uložit pokutu ve výši alespoň 100 000 Kč. Konec této doby podle § 40 odst. 1 písm. b) správního řádu připadl na 30. 6. 2019. Dne 14. 1. 2019 vyhotovil obvodní báňský úřad příkaz č. j. SBS 25220/2018/OBÚ-04. Z doručení je zřejmé, že k jeho doručení došlo dne 17. 1. 2019. Proti příkazu podala žalobkyně dne 23. 1. 2019 odpor. Dnem doručení příkazu, který byl později z důvodu podání odporu zrušen, byla podle § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky přerušena promlčecí doba, neboť příkazem bylo žalobci oznámeno zahájení řízení o přestupku. Dnem 18. 1. 2019 tedy počala běžet nová promlčecí doba, jejíž konec připadl na 17. 1. 2020. Obvodní báňský úřad ve věci rozhodl rozhodnutím ze dne 13. 12. 2019, č. j. SBS 25220/2018/OBÚ-04/5, které bylo vypraveno dne 17. 12. 2019. Rovněž neuplynula objektivní tříletá promlčecí doba ve smyslu § 32 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky, jelikož žalovaný rozhodl o odvolání proti tomuto rozhodnutí, rozhodnutím ze dne 19. 2. 2020, č. j. SBS 02066/2020/ČBÚ-23.
27. Z výše uvedeného je zřejmé, že konec nové promlčecí doby odvozené od doručení příkazu ze dne 14. 1. 2019 připadl na 17. 1. 2020. V průběhu této nové promlčecí doby vydal obvodní báňský úřad rozhodnutí ze dne 13. 12. 2019, jímž shledal žalobkyni opětovně vinnou, a to dne 17. 12. 2019, kdy je podle § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu rozhodnutí předáno k doručení (vypraveno dne 17. 12. 2019). K vydání dalšího rozhodnutí ve smyslu § 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky, majícího za následek přerušování běhu promlčecí doby a počátek běhu doby nové, tak došlo před uplynutím jednoleté promlčecí doby.
28. Dále se soud zabýval námitkou neprokázání přestupku, neboť podle žalobkyně shromážděné podklady neumožňovaly vydat rozhodnutí o uznání viny. Při prokázání přestupku vycházel obvodní báňský úřad z oznámení o přestupku ze dne 30. 6. 2018 a z úředního záznamu o zajištění osoby ze dne 1. 7. 2018.

29. Na základě těchto podkladů lze podle názoru soudu učinit závěr, že spáchání přestupku žalobkyní bylo prokázáno. Skutečnost, že se žalobkyně předmětného jednání dopustila, potvrdila i ona sama, tím, když v odvolání proti rozhodnutí obvodního báňského úřadu i v žalobě opakovaně uvedla, že se na místě spáchání přestupku nacházela jako novinářka a aktivisty v průběhu jejich protestu doprovázela. Soud konstatuje, že shromážděné podklady spolehlivě umožňovaly vydat správnímu orgánu prvního stupně rozhodnutí, kde je jasné specifikováno jednání žalobkyně a uvedeny všechny skutečnosti týkající se předmětného skutku. Soud má za to, že žalobkyni bylo jasné prokázáno zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně uvedeno v zákoně.
30. Dále se soud zabýval námitkou žalobkyně, že účastí na předmětném protestu nebyl naplněn materiální znak přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona. Z tohoto ustanovení plyne, že *„fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoprávněně vnikne do důlního díla nebo do území, ve kterém je vykonávána hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem nebo do poddolovaného území, kam je vstup zakázán.“*
31. K dané problematice se nejednou vyjádřil Nejvyšší správní soud, který uvedl, že trestnost přestupků se řídí obdobnými principy a pravidly, jakými se dosud řídila trestnost trestných činů, a proto pro trestnost jednání, které naplňuje formální znaky přestupku, musí být naplněna i materiální stránka přestupku. Za přestupek je považováno takové zaviněné jednání fyzických osob, které naplňuje formální znaky stanovené v zákoně a zároveň porušuje či ohrožuje zájem společnosti byť i v nepatrné míře. Lze vycházet z předpokladu, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Tento předpoklad by však nenastal za situace, kdy se k jednání, které naplnilo formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti. V takovém případě by nedošlo k naplnění materiální stránky přestupku, a jednání by tak nemohlo být za přestupek označeno (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, či ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 137/2011-52).
32. S ohledem na právě uvedené jsou správní orgány povinny zkoumat, zda určité jednání lze označit za přestupek, a zda tedy došlo k naplnění nejen formálního, nýbrž i materiálního znaku přestupku. Za přestupek je považováno zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, přičemž právě v porušení nebo ohrožení společnosti lze spatřovat materiální stránku přestupku. Žalobkyně zpochybňovala existenci materiální stránky přestupku s poukazem na to, že se na místě nacházela jako novinářka a legitimita cílů přinést zprávu o klimatickém protestu se s legitimitou protestu samotného prolíná. Žalobkyně svým jednáním naplnila skutkovou podstatu vytýkaného přestupku ve všech jeho znacích, přičemž nebyly přítomny významné okolnosti, které by vyloučily, aby byl jejím jednáním porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti. Významnou okolností nemůže být žalobkyní uváděná skutečnost, že na místě protestu se nacházela pouze jako novinářka, neboť novinářská činnost, jež je do jisté míry chráněna i svobodou projevu zakotvenou v článku 17 Listiny základních práv a svobod, neopravňuje novináře k porušování platných právních předpisů, resp. nezpůsobuje automaticky nenaplnění materiální stránky přestupku.
33. Na základě výše uvedeného soud shledal, že v nyní posuzovaném případě nebyly zjištěny zvláštní okolnosti natolik snižující nebezpečnost přestupkového jednání, že by materiální Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

znak přestupku zcela vymizel. Soud naopak konstatuje, že materiální znak přestupku byl žalobkyní naplněn bez pochybností, neboť žalobkyně vnikla do prostoru důlního díla, čímž ohrozila veřejný zájem na hospodárném a bezpečném dobývání výhradních ložisek chráněných horním zákonem a zároveň též zájem na ochraně života a zdraví osob.

34. K poukazu na právo na odpor zakotvené v článku 23 Listiny základních práv a svobod soud uvádí, že v tomto ustanovení je uvedeno, že občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou základních práv a svobod, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny. Žalobkyně se v daném případě nestavěla na odpor žádné osobě či síle, která by se snažila odstraňovat demokratický řád lidských práv a základních svobod. Poukaz na toto ustanovení ze strany žalobkyně je tak zcela nepřípadný.
35. Ke krajní nouzi soud uvádí následující. V § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky je uvedeno, že čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. Toto ustanovení není dle soudu na jednání, jehož se žalobkyně dopustila aplikovatelné, neboť žalobkyně svým jednáním, kterým se dopustila přestupku, neodvracela žádné nebezpečí hrozící chráněnému zájmu. Protest žalobkyně sice měl upozornit na poškozování životního prostředí související s těžbou hnědého uhlí, ovšem její protest neměl potenciál toto ohrožení jakkoli odvrátit.
36. Ve vztahu k poukazu na institut přípustného rizika soud uvádí následující. V § 27 zákona o odpovědnosti za přestupky je uvedeno, že čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, již ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak. Jako protestující se tedy žalobkyně tohoto institutu nemohla dovolávat, neboť tento se vztahuje k činnosti profesionálů v rámci výkonu jejich profese. Pokud by se měl odkaz na toto ustanovení vztáhnout k činnosti žalobkyně jako novináře, soud konstatuje, že na jednání žalobkyně toto ustanovení nelze vztáhnout, neboť o předmětném protestu bylo možno informovat i aniž by se žalobkyně dopustila předmětného přestupku.
37. Dále se soud zabýval námitkou žalobkyně týkající se nepřiměřenosti uloženého trestu.
38. Předně soud uvádí, že správní řízení až do vydání rozhodnutí odvolacího orgánu představuje v souladu se zásadou jednotnosti správního řízení jeden celek (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, č. j. 3 As 51/2006-65), přičemž účelem řízení před odvolacím správním orgánem je napravovat případná pochybení správního orgánu prvního stupně. Jako jeden celek jsou tak vnímána všechna rozhodnutí vydaná v jednotlivých fázích řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2016, č. j. 2 Afs 143/2016-29, nebo ze dne 27. 2. 2013, č. j. 6 Ads 134/2012-47).
39. Řádné odůvodnění ukládaného trestu v případě správního trestání je základním předpokladem pro přezkoumatelnost úvahy, kterou byl správní orgán při svém rozhodování veden. Ustanovení § 37 zákona o odpovědnosti za přestupky obsahuje výčet hledisek, ke kterým je správní orgán povinen přihlédnout při stanovení druhu a výměry správního trestu. Správní orgán je povinen se při svých úvahách o konkrétní výši ukládaného trestu těmito hledisky zabývat a srozumitelně a jednoznačně formulovat logické kroky, které jej ke stanovení konkrétní výše toho kterého trestu vedly tak, aby Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

odůvodnění jeho výše bylo následně soudem přezkoumatelné. Správní orgán je tak povinen se při ukládání trestu zabývat podrobně všemi hledisky, které zákon předpokládá, přesvědčivě odůvodnit, ke kterému hledisku přihlédl, a uvést, jaký vliv mělo toto hledisko na konečnou výši ukládaného trestu. Výše uloženého trestu tak musí být v každém rozhodnutí zdůvodněna způsobem nepřipouštějícím rozumné pochyby o tom, že právě taková jeho výše odpovídá konkrétním okolnostem individuálního případu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2016, č. j. 2 As 161/2016 – 52, nebo ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 As 280/2016 – 23).

40. Obvodní báňský úřad se druhem a výměrou správního trestu zabýval na str. 8 prvostupňového rozhodnutí, žalovaný vyhodnotil povahu a závažnost jednání žalobkyně jako vysoce společensky nebezpečné, neboť žalobkyně neoprávněným způsobem nevnikla pouze do prostoru lomu Bílina, ale přímo na těžební technologii (rypadlo K 10000/K74), čímž bezprostředně ohrozila zdraví a život sebe, ostatních aktivistů a osádky této těžební technologie. Následkem vniknutí žalobkyně a dalších aktivistů na těžební technologii musela být tato technologie z důvodu ochrany života a zdraví aktivistů a zaměstnanců dolu odstavena mimo provoz, čímž došlo k zasažení zájmu ochrany hospodářného a bezpečného využívání ložisek nerostných surovin v maximální možné intenzitě, neboť byl ohrožen život a zdraví uvedených osob. Dále se v prvostupňovém rozhodnutí vyjádřil k existenci polehčujících a přitěžujících okolností a jejich dopadu na výši správního trestu, kdy neshledal žádnou polehčující okolnost a jako přitěžující okolnost reflektoval opakované spáchání přestupku žalobkyní. Konkrétně na str. 8 svého rozhodnutí uvedl: „Z pohledu přitěžujících okolností OBÚ konstatuje, že s odkazem na ustanovení § 40 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb. obviněná spáchala přestupek opakovaně, když je OBÚ ze spisových materiálů, které má k dispozici (spis č. j. 25451/2017/OBÚ-04) známo, že obviněná stejný přestupek spáchala dne 24. 6. 2017 v rámci akce KLIMAKEMP 2017. Za tento přestupek jí byla z důvodů, uvedených v příkazu, vydaném OBÚ dne 22. 8. 2017 pod č. j. SBS 25451/2017/OBÚ-04/1, udělena nejnižší možná sankce, tedy napomenutí, a zároveň v něm byla poučena, že pokud by se v budoucnu dopustila uvedeného protiprávního jednání, hrozí jí dle ust. § 40a odst. 3 písm. a) horního zákona pokuta ve výši 15 000,- Kč. Výše uvedený příkaz je pravomocný. Z opakování přestupku obviněnou je zřejmé, že správní trest napomenutí, uložený příkazem č. j. SBS 25451/2017/OBÚ-04/1, nesplnil svůj účel, tedy odrazení obviněné od opakování deliktního jednání.“
41. Je tudíž zřejmé, že se žalovaný i správní orgán prvního stupně výši uloženého správního trestu ve svých rozhodnutích dostatečně zabývali, když uvedli, že povahu a závažnost přestupku považovali za vysoce společensky nebezpečnou a rovněž zkoumali i přitěžující a polehčující okolnosti. Úvahu o výši správního trestu považuje soud za dostatečnou a učiněnou v rámci zákonných mezí správního uvážení. Tuto námitku tudíž neshledal soud důvodnou.
42. Soud rovněž neshledal důvod pro moderaci trestu, neboť uložená sankce byla uložena v rámci zákonného rozmezí a nebyla dle soudu s ohledem na přitěžující okolnosti vymezené ve správních rozhodnutích uložena ve zcela nepřiměřené výši.
43. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
44. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední

činnosti nevznikly, a proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 4. července 2022

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
samosoudce